

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ไก่ นับเป็นสัตว์เลี้ยงคู่บ้านของคนไทยในชนบทมาเป็นเวลานาน และเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นสัตว์ที่มนุษย์ต้องนำมาใช้เป็นอาหารในชีวิตประจำวัน (เฉลิมชัย สังข์มณฑล, 2551:7) ไก่ถือเป็นสัตว์ปีกที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด แบ่งออกเป็น ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ และ ไก่ไข่ ซึ่งไก่เนื้อ เป็นไก่นชนิดที่มีจำนวนประชากรที่มีการเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 58.46 จากจำนวนประชากรที่มีการเลี้ยงไก่ (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, 2551)

การเลี้ยงไก่เนื้อ นิยมเลี้ยงกันมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 (เฉลิมชัย สังข์มณฑล, 2551:7) ซึ่งเลี้ยงกันทั่วไปทุกภาคของประเทศ โดยภาคกลางเป็นภาคที่มีเกษตรกรที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดในประเทศไทย (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, 2551) ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนามาตรฐานการเลี้ยงและการจัดการอย่างมาก เป็นผลเนื่องมาจากผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพและขั้นตอนการเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง จึงถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก (สมาคมผู้เลี้ยงไก่เนื้อ, 2553 : ออนไลน์) รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการจัดการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงโดยได้พัฒนาวิธีการเลี้ยงที่ใช้เทคนิคสมัยใหม่มาช่วยในการเลี้ยงมากขึ้น ซึ่งการเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบการค้าสมัยใหม่ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทผู้เลี้ยงอิสระ ประเภทผู้เลี้ยงประกันราคา และประเภทผู้เลี้ยงรับจ้างเลี้ยง แต่เนื่องจากราคาไก่เนื้อมีความเคลื่อนไหวขึ้นลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การเลี้ยงไก่เนื้อเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดอัตราความเสี่ยง ดังนั้นแนวโน้มในอนาคตของการเลี้ยงไก่เนื้อของไทยจะมีแต่บริษัทผู้ทำธุรกิจครบวงจร โดยมีฟาร์มของตนเองและมีลูกเล้าที่เลี้ยงแบบประกันราคาและรับจ้างเลี้ยงมาช่วยในการเลี้ยงให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทันกับความต้องการอาหารของประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกวันจนกลายเป็นอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อสัตว์ที่สำคัญยิ่ง(เฉลิมชัย สังข์มณฑล, 2551: 20) ดังนั้น จึงถือได้ว่าการผลิตเนื้อไก่เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย เนื่องจากเนื้อไก่เป็นสินค้าหมวดปศุสัตว์ที่

สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

ประเทศไทย เป็นประเทศที่สามารถผลิตไก่อเนื้อและส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญประเทศหนึ่งของโลก โดยได้เริ่มส่งออกเนื้อไก่ครั้งแรกในปี พ.ศ.2516 ในลักษณะสินค้าไก่ทั้งตัวแช่แข็ง ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น (เฉลิมชัย สังข์มณฑล, 2551: 8-9) และในปี พ.ศ.2551 มีมูลค่าการส่งออกไก่เนื้อประเภทไก่มีชีวิต เนื้อไก่สดแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์จากเนื้อไก่ และอื่นๆไปยังต่างประเทศ คิดรวมเป็นมูลค่า 51,353,860,232 บาท (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, 2551)

จังหวัดลำปาง เป็นอีกจังหวัดหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีจำนวนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เป็นลำดับที่ 4 จากจำนวนทั้งหมด 8 จังหวัดในเขตภาคเหนือ ซึ่งจังหวัดที่มีจำนวนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่สูงที่สุดคือ จังหวัดเชียงใหม่ แต่เนื่องจากสถิติจำนวนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในจังหวัดลำปาง ของปี พ.ศ.2551 เทียบกับปี พ.ศ. 2552 พบว่า จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีจำนวนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ที่มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเป็นอันดับ 2 ในเขตภาคเหนือ คือ ร้อยละ 4.33 (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัด, 2551)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่เนื้อ แบบวิธีประกันราคาและวิธีรับจ้างเลี้ยง ในโรงเรียนแบบปิด ของเกษตรกร จังหวัดลำปาง โดยทำการศึกษาข้อมูลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในเขตอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด 3 อันดับแรก ในเขตจังหวัดลำปางคือ เขตอำเภอเมือง อำเภอเสริมงามและอำเภอสบปราบ เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการลงทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์

เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่เนื้อ แบบวิธีประกันราคาและวิธีรับจ้างเลี้ยง ในโรงเรียนแบบปิด ของเกษตรกร จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่เนื้อ แบบวิธีประกันราคา และวิธีรับจ้างเลี้ยง ในโรงเรียนแบบปิด ของเกษตรกร จังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนในการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในเขตจังหวัดลำปาง
ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการเลี้ยงไก่เนื้อที่สามารถจับเพื่อจำหน่ายได้

การเลี้ยงไก่เนื้อ แบบวิธีการประกันราคา หมายถึง เกษตรกรจะทำสัญญาผูกพันในการซื้อลูกไก่ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สัตว์ จากบริษัทอาหารสัตว์ และตกลงราคาซื้อกันไว้ล่วงหน้า ลักษณะนี้เกษตรกรจะมีรายได้ค่อนข้างแน่นอนเพราะไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากราคาเปลี่ยนแปลงราคาไก่เนื้อในท้องตลาด แต่ขณะเดียวกันเกษตรกรไม่สามารถเพิ่มราคาขายได้ หากในขณะนั้นราคาตลาดไก่เนื้อปรับราคาสูงขึ้น เนื่องจากคู่สัญญาได้กำหนดปริมาณการเลี้ยงไก่แต่ละรุ่นไว้ล่วงหน้า และราคาที่รับซื้อผลผลิตก็เป็นราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ผู้เลี้ยงจะขาดทุนก็ต่อเมื่อเลี้ยงไม่ตี ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงกว่าราคาประกัน

การเลี้ยงไก่เนื้อ แบบวิธีรับจ้างเลี้ยง หมายถึง ลักษณะการเลี้ยงไก่แบบนี้ ผู้เลี้ยงจะไม่ต้องรับผิดชอบเงินลงทุนในส่วนของการใช้จ่ายด้านลูกไก่ อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์ เพราะบริษัทแม่หรือตัวแทนจะเป็นผู้ลงทุนทุกอย่างให้รวมทั้งเข้ามาช่วยเหลือในด้านการจัดการฟาร์ม และวิธีการเลี้ยงที่ถูกต้อง เมื่อไก่โตได้ขนาดบริษัทหรือตัวแทนจะเป็นผู้จับไปส่งโรงฆ่า ผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงไก่ได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนไก่ที่รอดตาย จำนวนอาหารที่ใช้ และน้ำหนักของไก่ คิดเป็นรายตัวหรือคิดเป็นน้ำหนักของตัวไก่

โรงเรือนแบบปิด หมายถึง (Environment control Houses) หมายถึง โรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อแบบควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือน ซึ่งเป็นโรงเรือนที่ควบคุมอุณหภูมิแบบแผ่นรังผึ้ง (Evaporative Cooling Pad System Houses : EVAP)